

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1965/2022
05.07.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... чији је пуномоћник Душан Игњатовић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Зоран Маринковић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 24/2021 од 19.10.2021. године, у седници већа одржаној 05.07.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 24/2021 од 19.10.2021. године .

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу П 184/2016 од 13.10.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе тужену да му исплати новчане износе од 13.079.363,00 динара са законском затезном каматом почев од 29.09.2007. године па до исплате и 2.239.498,00 динара са законском затезном каматом почев од 04.10.2007. године па до исплате. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка и наложено тужиоцу да туженој исплати на име трошкова парничног поступка укупан износ од 596.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 24/2021 од 19.10.2021. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Нишу П 184/2016 од 13.10.2020. године и одбијен захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), у вези члана 92 Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23) и оценио да је ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Такође другостепени суд није учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. ЗПП јер је оценио све битне жалбене наводе тужиоца којима се оспорава оцена изведених доказа од стране првостепеног суда и дао разлоге за оцену.

Према утврђеном чињеничном стању, у време закључивања уговора, чије извршење се тражи у овој парници, обе парничне странке су били предузетници. Тужилац је био власник предузетничке радње АА ПР, радња за услужну „ВВ“, а тужена власник ... радње „ГГ“ ББ ПР, које радње су у току парнице брисане из регистра. Маја месеца 2006. године предузетничке радње парничних странака закључиле су уговор којим је предузетничка радња тужене као наручилац уступила извођачу, предузетничкој радњи тужиоца, да својом радном снагом и механизацијом обави радове ближе опредељене чланом 1. уговора, док се чланом 2. уговора извођач обавезао да радове изведе у свему према важећим техничким прописима и нормативима за ову врсту радова, да са радовима отпочне одмах по потписивању уговора и исте извршава искључиво према динамици коју ће добити од наручиоца. Чланом 3. уговора договорили су се да се наплата врши на основу стварно извршених количина које наручиоцу признају главни инвеститори ПЗП „Ниш“ и ПЗП „Врање“, а на основу испостављених месечних ситуација до 05. у месецу за претходни месец при чему ће наручилац вршити плаћање извођачу одмах по уплати од стране главног инвеститора, док је чланом 4. одређено да надзор врши наручилац преко овлашћеног представника и овлашћеног лица од стране ЈП „Путеви Србије“ Београд, која контрола ће се вршити свакодневно. Анексом 1. овог уговора, закљученог 01.07.2006. године извршена је нивелација цене рада по јединици по основу главног уговора на начин ближе описан чланом 1. анекса.

Предузетничка радња тужиоца је сачинила профактуре и фактуре које садрже опис послова, количину изведених радова, цену по јединици мере и укупан износ потраживања. За извршене радове тужилац је сачињавао и обрачунске књиге које су садржале место градилишта, сектор у коме се радови обављају, број, врсту рада и меру изражену у м² и то месечно и укупно. Сви ови обрачунски листови потписани су од стране тужиоца као извођача радова, оверени печатом предузетничке радње и садрже потпис надзорног органа предузетничке радње тужене који није оверен њеним печатом. Тужена у књиговодствену евиденцију радње није увела ни једну фактуру на којој се тужбени захтев једино и заснива, а на преписима фактуре не постоји пријемни штабил, у потврди о пријему наведени су само бројеви профактура али не и фактура. Предузетничка радња тужене је престала да постоји тако што је извршена промена правне форме грађевинске радње у друштво са ограниченом одговорношћу на основу Одлуке о промени правне форме предузетника у друштво са ограниченом одговорношћу од 14.01.2008. године које је потписала тужена као предузетник.

При овако утврђеном чињеном стању првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца сматрајући да у овом случају једино фактура може створити дужничко – поверилачки однос и то само фактура која садржи суфикс „- 2“, па како тужилац није приложио изводе из књиговодствене евиденције из којих би се могло утврдити да су изведени радови и фактурисани туженој на овај начин, а у достављеним фактурама није указано на везу између обрачунских листова грађевинске књиге и самих фактурисаних износа, то првостепени суд није могао закључити на које се тачно послове односе наведене фактуре, односно када су фактурисани послови и обављени.

Код изостанка предлагања релевантних доказа којима би доказао количину и вредност стварно изведених радова, без обзира на то што нема доказа да су туженој достављене фактуре нити да су они у књиговодственој евиденцији тужиоца, првостепени суд је оценио да тужена није у обавези да тужиоцу исплати тражени износ на име обављених радова.

Другостепени суд је прихватио такво правно становиште првостепеног суда сматрајући да спорне профактуре и фактуре представљају једностране исправе сачињене од стране тужиоца које му нису признате од стране тужене као наручиоца радова, нити су му признате од стране главног инвеститора, а све по количинама и вредностима израженим у истим, због чега оне, без доказа на основу којих би се утврдило како су фактуре сачињене не могу бити основ за утврђење да ли тужена и колико дугује тужиоцу. Пошто се, и по оцени другостепеног суда, без извођења доказа вештачењем преко вештака грађевинске стурке на околност да ли су на основу обрачунских листова грађевинске књиге који се налазе у списима и који су оверени од стране тужене као наручиоца посла сачињаване спорне фактуре не може утврдити основаност тужбеног захтева то је потврђена првостепена пресуда.

По оцени Врховног суда правилно је правно становиште нижестепених судова да тужена није у обавези да тужиоцу исплати тражени износ на име накнаде за изведене радове.

У конкретном случају правни претходници парничних странака су закључили уговор о делу којим се правни претходник тужиоца, извођач обавезао да за потребе правног претходника тужене, наручиоца обави одређене радове за које ће му наручилац исплатити уговорену накнаду након што прими рад и прегледа га. Правни претходник тужиоца је током 2006. и 2007. године изводио уговорене радове о чијем обављању је сачинио обрачунске листове грађевинске књиге. Како тужилац није пружио доказе да су достављени обрачунски листови грађевинске књиге основ за сачињавање фактура чија наплата се тражи у овој парници, то је правилан закључак нижестепених судова да нису испуњени услови за обавезивање тужене да тужиоцу исплати накнаду за извршене радове.

Наиме о праву тужиоца на исплату тражених износа може се одлучивати само сагласно одредбама уговора који су правни претходници странака закључили маја 2006. године а који уговор има све елементе уговора о делу. Одредбом чланом 600. Закона о облигационим односима прописано је да се уговором о делу посленик (предузимац, извођач радова) обавезује да обави одређени посао као што је израда или оправка неке ствари или извршење неког физичког или интелектуалног рада и сл., а наручилац обавезује да му за то плати накнаду, док је чланом 607. истог закона прописано да је посленик дужан извршити дело како је уговорено и по правилима посла (став 1.), да је дужан извршити га за одређено време, а ако оно није одређено онда за време које је разумно потребно за такве послове (став 2.). Чланом 622. истог закона прописано да је наручилац дужан примити рад извршен према одредбама уговора и правилима посла, а чланом 623. да се накнада одређује уговором, ако није одређена обавезном тарифом или којим другим обавезним актом (став 1.) и да наручилац није дужан исплатити накнаду пре него што је прегледао извршени рад и одобрио га, изузев ако је другачије уговорено (став 3.). Из ових одредби произилази да је посленик у обавези да обави посао опредељен уговором о делу и по правилима посла и да га преда наручиоцу у року који је уговорен, ако рок није уговорен онда у разумном року за такав посао, а да је наручилац у обавези да прими те радове и да му за извршене радове, након што их прегледа и одобри, плати накнаду. Како тужилац

није пружио доказе да су достављени обрачунски листови грађевинске књиге основ за сачињавање фактура чија наплата се тражи у овој парници, то се неосновано ревизијом побија правилност закључка нижестепених судова да нису испуњени услови за обавезивање тужене да тужиоцу исплати накнаду за извршене радове из чланова 600. и 623. Закона о облигационим односима.

Осталим наводима ревизије оспорава се правилност утврђеног чињеничног стања из којих разлога се према члану 407. став 2. ЗПП ревизија не може изјавити.

Правилна је и одлука о трошковима поступка донета на основу члана 153. и 154. ЗПП, а обзиром на успех тужене у спору.

На основу свега, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић